

[Brorsen.]

„Ejendomsretten er ukrænkelig.“

Det samme staar der i den gældende Grundlov, men i Lovforslaget er der indført det nye, at Spørgsmaalet om en fastsat Erstatnings Størrelse ved en foretagen Ekspropriation kan, hvis Regeringen skønner det, forelægges Højesteret. Det er jo et meget vagt Udtryk: hvis Regeringen skønner det. Efter min Opfattelse vilde det være ret og rimeligt, hvis et passende Mindretal fik den samme Ret til at skønne som Regeringen, hvorvidt en Sag af den omhandlede Art eventuelt skal kunne indankes for Landets Højesteret.

Jeg kommer saa til den vigtige § 78, der handler om den frie og lige Adgang til Erhverv. Paragraffen har samme Ordlyd som den tilsvarende Paragraf i den nugældende Grundlov. Vi ønsker en Tilføjelse til denne Paragraf, der fastslaar, at ingen Indskrænkning kan foretages af Hensynet til, om den paagældende er Medlem af eller staar uden for en Organisation. Vi lever i en Tid, hvor man ikke alene organiserer sig — det er der ikke noget at sige til —, men hvor aabenbare Organisationsmisbrug medfører Fare for en forbitret og ødelæggende Kamp mellem Samfundsklasserne. Det er i hele Samfundets Interesse, at man i Tide bliver klar over Faren, der truer, og indsætter Bestemmelser, der ikke kan misforstaas, og som kan hindre, at vi kommer ud i ganske uholdbare Tilstande.

§ 82, der indeholder Bestemmelser om Foreningsfriheden, har efter min Mening en noget uheldig Affattelse — det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch var inde paa en Omtale af denne Paragraf —, idet der i 2det Stykke, 1ste Linie, staar, at Foreninger, der virker for en Omstyrtning af denne Grundlov, kan af Regeringen kræves opløst ved Dom. Naturligvis maa saadanne Foreninger ikke søge at naa deres Maal ved Vold, men i et frit Samfund som vort maa det være lovligt at agitere for en anden Grundlov, hvis man mener, det tjener Landet bedst. Jeg gaar ud fra, at det i Virkeligheden ogsaa er Regeringens Mening, og der maa derfor ogsaa være Mulighed til Stede for, at Paragraffen kan affattes saaledes, at den overhovedet ikke kan misforstaas. Vi fra vor Side vil samtidig henlede Opmærksomheden paa de Paragraffer, der handler om Forsamlings- og Ytringsfrihed. Der er foregaaet saa mange Ting, siden vi fik Grundloven af 1915, at der kan være Grund til, naar vi nu skal have en Revision af denne Grundlov, at diskutere Spørgsmaalet

om Forsamlings- og Ytringsfriheden inden for det Udvalg, der vil blive nedsat.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Domstolens Prøvelsesret med Hensyn til Loves Grundlovsmæssighed, er dette diskuteret mellem de 3 Forligspartier, men de Konservative har ikke opnaaet noget Resultat i Retning af det, de ønskede. Jeg maa maaske have Lov til at citere et Par Linier fra Betænkningen. Der staar:

„Det har været drøftet, om der ikke ved en Tilføjelse til denne Paragraf kunde tilvejrbringes en udtrykkelig Bestemmelse i Grundloven med Hensyn til det gamle Stridsspørgsmaal om Domstolens Prøvelsesret med Hensyn til Loves Grundlovsmæssighed. Det har imidlertid vist sig, at der herom hersker stærkt delte Meninger, idet Repræsentanterne for Det konservative Folkeparti har udtalt sig for Prøvelsesretten, medens man fra Regeringspartiernes Side har fastholdt den Opfattelse, at en saadan udtrykkelig Bestemmelse maatte være i Overensstemmelse med de Synspunkter, der er fremført af den nuværende Justitsminister for Rigsdagen i Samlingen 1925—26, Folketingets Forhandlinger Sp. 4706, jfr. ogsaa fhv. Justitsminister Zahle sammesteds Sp. 4533 ff.“

Man vil se, at Spørgsmaalet har været debatteret inden for de tre Forligspartier, der jo imidlertid ikke har kunnet enes om noget positivt. Venstre ønsker, hvad Spørgsmaalet om Grundlovens Fortolkning angaar, at der i selve Grundloven aabnes Adgang for et rimeligt Mindretal af Rigsdagens Medlemmer til at faa en Sag henvist til Højesterets Afgørelse i saadanne Tilfælde, hvor Regeringen efter Mindretallets Opfattelse drager hasarderede Fortolkninger af vigtige Grundlovsbestemmelser. Jeg gør i øvrigt opmærksom paa, at efter den norske Grundlov skal Spørgsmaalet om almindelige Loves Grundlovsmæssighed forelægges den samlede norske Højesteret.

Jeg har nu omtalt nogle af de efter min Mening vigtigste Bestemmelser i Grundlovsforslaget, og af de Udtalelser, jeg har fremsat, vil man forstaa, hvad Venstre, naar Grundloven nu skal ændres, særlig lægger Vægt paa. Det er paa et begrænset, men saare vigtigt Omraade, vi ønsker at sætte ind. De personlige Frihedsgoder skal være fast og sikkert forankrede i den nye Grundlov, og visse Beføjelser for Mindretallet i bestemte Situationer maa tilvejrbringes. Kan man imødekomme os paa disse Omraader, er vi villige til at gaa over